

Samhällskunskap 7-9

Läraranvisning punktskrift

Verksnummer: 41057

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att visuellt beroende innehåll omarbetas. Målet är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående som de övriga i klassen.

Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Svällpappersbilderna kan klibba ihop och den tryckta punktskriften, i exempelvis innehållsförteckning och nycklar, riskerar att plattas till om de förvaras liggande. Den tillfälliga lukta, som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta, hinner också avta tills de ska användas av eleven.

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Läroanvisning

Titel: Samhällskunskap 7-9

Författare: Turesson m.fl.

ISBN: 978-91-85887-45-3

Innehåll

Bilaga till läroanvisning punktskrift.....	1
Generella förändringar av boken.....	1
Sidspecifika förändringar.....	3
Till läsaren.....	5
Pedagogiska tips.....	6
Bildbeskrivningar.....	7

Bilaga till läroanvisning punktskrift

Till läroanvisningen finns en bilaga som heter **Bilaga till läroanvisning punktskrift**. Det är en PDF där du kan se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt anpassad och utformad. Filen är i svartskrift och är en exakt spegling av punktskriftsboken vilket innebär exempelvis att förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges. Exempelvis är siffertecknet (p3456) som en grind före siffran, och versaltecknet (p6) som ett understreck före bokstaven osv. Det är också i denna fil som du ser alla eventuella bildbeskrivningar som finns i boken samt om något har utgått osv.

Filen finns att ladda ner på SPSM:s hemsida, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s butik och ladda ner filen som heter **Bilaga till läroanvisning punktskrift**. Där finns också den här läroanvisningen som PDF.

Observera att Bilagan kan ha ett udda pappersformat, FA44, och det kan påverka möjligheten att skriva ut den. Bäst är att läsa bilagan digitalt.

Generella förändringar av boken

Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

- Boken har några svällpappersbilder. De flesta bilder har korta bildbeskrivningar.
- Några världskartor som visar utbredning av något över världen, exv. s. 141, listas ett urval av länder i en bildbeskrivning.

- I slutet av svartskriftsboken finns en Världskarta (s. 234-235). Den kan beställas från SPSM:s webbutik.
Världskarta, best.nr: 6577
- Baksidestexten och Bildförteckningen utgår.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar. Det kan också vara sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material.

131

Tabellen är skriven så här:

För- och nackdelar med olika sparformer

Bankkonto

Fördelar: Låg risk med statlig insättningsgaranti, enkelt på kort sikt

Nackdelar: Låg ränta

Aktie

Fördelar: Möjlighet till hög vinst

Nackdelar: Hög risk, kräver mycket kunskap

Fond

Fördelar: Ganska låg risk, ganska hög vinst (varierar mellan olika fonder och över tid)

Nackdelar: Lång tid, avgifter från fondbolagen, kräver en del kunskap

135

Tabellen är skriven så här:

Hög- och lågkonjunktur

Högkonjunktur

Företag: Går bra

Arbetslöshet: Minskar

Ekonomisk utveckling: Ökar

Inflation: Riskerar att öka

Lågkonjunktur

Företag: Går dåligt

Arbetslöshet: Ökar

Ekonomisk utveckling: Minskar/står still

Inflation: Står still

189

Tabellen är skriven så här:

En förenklad jämförelse mellan olika politiska nivåer

Beslutande

Kommun: Kommunfullmäktige

Landsting: Landstingsfullmäktige

Sverige: Sveriges riksdag

Verkställande

Kommun: Kommunstyrelse

Landsting: Landstingsstyrelse

Sverige: Regering

osv.

Till läsaren

I den pedagogiskt anpassade boken återfinns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven!

Till denna bok finns det några svällpappersbilder.

Det finns många bildbeskrivningar. De flesta bilder är fotografier.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

- De flesta bilder har bildbeskrivningar men dessa är ej helt utförligt beskrivna då det skulle bli alltför omfattande. Prata med eleven om bilderna.
- Vid behov, rita upp schematiska bilder på ritmuff eller Black Board.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

4

En folksamling utanför ett stort tält med mestadels kvinnor i långa klänningar.

4

Vy över New York med skyskrapor, stora byggnader och hus.

5

En stor kvadratisk byggnad med en mur runt. Utanför muren finns en kajkant.

5

Ruinerna av en gammal stad.

9

Två tjejer med blött hår står tätt ihop. De ler och ser in i kameran. Solen lyser och tjejerna är somrigt klädda. En svensk flagga, en sjö och en liten stuga på en strand syns i bakgrunden.

10

10 tjejer och killar med olika kläder, står bredvid varandra och håller upp ett papper framför ansiktet. På papperet är det målat ett par ögon och en glad mun. Alla papper är lika.

11

Fyra lökar. En gul lök och tre rödlökar. En av rödlökarna är delad så att man kan se de olika lagren av skal.

13

Schematisk bild med rubriken "Identitet och Livsstil" visar (med pilar) att:
"Identitet" påverkas av "Biologiska faktorer", "Individens omgivning" och "Livsstil".
"Individens omgivning" och "Livsstil" påverkas av "Identitet".

13

Schematisk bild med rubriken "Etnicitet".
Från Etnicitet går streck till: Historiska rötter, Kulturella rötter och Grafiska rötter.
Från Kulturella rötter går streck till: Språk, Traditioner, Religion och Värderingar.

14

En kille med svart jacka och svart-vit-randiga byxor. Rund midjan har han ett brett svart bälte med nitar och röda inslag. På bältets ena sida sitter en slida med kniv och på framsidan av bältet hänger en röd-svart garntofs. Han har en lång halskedja med flera smycken. Nedre delen av ärmarna är lindade med röd-blå-vit-mönstrade band. Rund båda handlederna har han en röd-blå-vit rund garntofs.

14

Piktogram av människor som står i ring och håller varandra i händerna. En person står utanför ringen.

15

En person med kort mörkt hår och svarta kläder sitter och funderar ensam utanför ett flervåningshus.

16

Två personer står mitt emot varandra. Man ser bara smalben och fötter. De har byxor och skor och den ena står på tå.

18

Åtta bilder sitter ihop till en stor.

1. En pojke och en flicka står utanför ett rum med fönster och tittar in på polkagristillverkning.
2. En ung kvinna med mörkt uppsatt hår och en ung man med mörkt hår står tillsammans och ler.
3. En tjej som ler. Hon har mörkt långt rakt hår och smala ögon.
4. En kvinna sitter på en båt ute på sjön. Hon har ett barn i famnen. Barnet har flytväst.
5. En äldre kvinna och en äldre man har ett litet barn i var sin famn.
6. Ett grönområde. I bakgrunden ser man Globen och flera höghus.
7. En kille som ler. Han har mörkt lockigt hår och mörka ögon.
8. Ett ungt par med två flickor i olika åldrar.

21

Gammalt svartvitt foto. En äldre man och en äldre kvinna sitter på stolar utanför ett hus. En man står bredvid och två barn sitter i gräset.

24

Schematisk bild med rubriken "Samband mellan privatekonomi, företag och offentlig ekonomi".

Privatekonomi = person/hushåll

Offentlig ekonomi = kommun/landsting/stat (vård, skola, omsorg, vägar, försvar, polis o.s.v.)

1. Privatekonomi betalar skatt och avgift till Offentlig ekonomi som ger tillbaka lön, bidrag och service.
2. Privatekonomi konsumerar till företag som ger tillbaka lön.
3. Företag betalar skatt och avgift till Offentlig ekonomi som ger tillbaka service.

25

En karta visar att Landstinget Blekinge omfattar Olofströms kommun, Sölvesborgs kommun, Karlshamns kommun, Ronneby kommun och Karlskrona kommun. Intilliggande Landsting är Region Skåne, Landstinget Kronoberg och Landstinget i Kalmar län.

26

En skolklass. En tjej och en kille sitter vid ett bord och tittar på varandra.

26

En brandman sprutar vatten på en brinnande bil.

26

Några personer (personal) kör äldre människor i rullstolar på en gata.

27

En snötäckt liten backe där några luftfilterrör sticker upp ur snön. Några barn går uppför backen.

28

Två bilder.

1. En kille sitter i en tandläkarstol.
2. Två tåg på räls i en storstad.

29

En bäbis som är glad och ler stort.

29

En gata med människor. Intill en mur halvligger en man som är helt silver-grå-klädd. Även hans ansikte är färgat silver-grått.

30

Rubrik i bilden: A-kassa.

Ett mönster har 6 rader med 12 prickar, 66 röda och 6 svarta. Texten "De flesta försäkrade betalar 80-200 kr/månad" visar de röda och texten "De arbetslösa får ersättning" visar de svarta.

30

Två kvinnor står vid ett ståbord. De tittar och bläddrar i papper. Bakom dem sitter några vid bord med datorer.

31

På en träskiva ligger mynt i tre grupper:

sju mynt

två mynt

ett mynt

Tre händer sträcker sig mot var sin grupp med mynt.

34

Tre personer. En ljushyad kille, en mörkhyad tjej och ett barn med ljus hy och mörkt lockigt hår.

35

Två barn simmar under vattnet med simglasögon.

36

Händer tillsammans, lagda på varandra, med olika hudfärg.

37

Rubrik i bilden: Kultur och värderingar i framtidens Sverige.

Ett mönster med prickar visar "Sverige idag". Från det mönstret går två pilar:

1. "Assimilering" hänvisar till ett likadant mönster med texten "Sverige utan förändringar".
2. "Integration" hänvisar till ett annorlunda mönster med texten "Sverige med förändringar".

37

En grön kameleont bland gröna blad.

38

Två linjer som bildar ett kors, norr-söder, öster-väster har följande text:

Norr "Frivillighet - frivillig assimilering" och söder "Tvång - påtvingad assimilering". Öster "Delaktighet". Mellan öster och norr "Integration". Väster "Främlingskap" och "Segregation".

38

En man och en kvinna med sommarkläder. I bakgrunden syns vitkalkade hus.

40

En mörkhyad man bakifrån som håller händerna om nacken.

41

Danska flaggan med vitt kors på röd bakgrund. Framför den stoppar någon ner ett kuvert i en behållare/låda.

41

Gatuvy med asiatiskt formade hus och skyltar med kinesisk text.

43

Intill ett stängsel står ett militärt fordon och några militärer. Man ser ryggen på en man som bär en gul reflexväst med texten PRESS. I bakgrunden ett bergigt landskap och några hus.

44

Ett svartvitt foto på en man som ligger på golvet framför en 50-tals radiomöbel. Intill möbeln står vinylskivor i ett ställ.

45

En ung man sitter vid ett bord. Framför sig har han några skärmar och en mikrofon. Längre bort ser man en annan person genom en glasruta i väggen.

46

Inifrån en tv-studio med kameror i taket och på stativ. På en belyst scen står några barn och en vuxen. På väggen står det "Sportspegeln".

47

På en postlåda sitter en skylt med texten: Ingen reklam tack!

47

Ett ekorrhjul med en människa i har rubriken "Blir vi lyckliga av konsumtion?" Text löper sedan runt ekorrhjulet: Reklam med lyckliga människor - Budskapet är att ditt liv blir bättre - Köp för att bli lycklig - Måste arbeta mer för att få mer pengar - Mindre tid över för familj och vänner - Olycklig.

48

Sex tidningsomslag.

Aftonbladet: Nya skandalsiffror: Kolla om du betalar för mycket i skatt.

Expressen: Leif GW övertygad: Marina dumpades i havet.

GT: Ny upptäckt kan ge tusentals hjälp mot ledvärk.

SLA: Skaraborgs sjukhus måste spara hundra miljoner.

Dagens Nyheter: Så påverkas din ekonomi av folkomröstningen i Grekland.

GP: Allt fler laserattacker mot bussar och spårvagnar.

49

Två höghus bredvid varandra. Ett av husen har trasiga fönster och det ryker ur byggnaden. Nedanför ligger husdelar.

51

En man med ryggsäck och solglasögon sitter på en avsats intill en stentrappa och läser en tidning.

53

En analysmodell med fem punkter har rubriken "Analysmodell i samhällsfrågor".

1. Problem: Formulera en fråga eller ett problem. Vilket är problemet?
2. Orsaker: Vad orsakar problemet?
3. Följder: Vilka följder får problemet?
4. Åtgärder: Vilka åtgärder kan sättas in för att lösa orsakerna till problemet, själva problemet eller följderna av problemet?
5. Framtiden: Vad kan vi lära inför framtiden?

55

Två skyltar på en stolpe. Den övre skylten är en triangelformad varningsskylt med två barn. Den undre skylten har texten "Skola".

56

I ett rum står många journalister med sina kameror och fotar. Till höger i bilden syns en del av ett bord med mikrofoner och vattenflaskor.

57

En sammansatt textskylt med bl.a. några länders namn: Jordan, Bahrain, Middle East, Libya, Yemen, Syria, Egypt och texten "Revolt", "Protests" och "Rage".

60

Närbild på ett öga. I ögat kan man se spegling av några tangenter från ett tangentbord.

61

Tecknad bild på en person som står och sågar isär ett stort USB-minne.

62

Tecknad bild på en man som sitter vid ett skrivbord. Framför sig har han en mus, ett tangentbord och en dataskärm som det står "Top Secret" på. Från skärmen går det pilar fram och tillbaka till tre andra skärmar.

63

Piktogram av människor som bär upp bokstäverna w i k i (wiki).

63

Tecknad bild på en tjej som sitter vid ett bord och läser i en bok. På bordet ligger en dator, några böcker och några papper. Till bilden finns texten "Fler källor".

63

Ett error-meddelande från en webbsida med en ledsen pixelfigur och texten: "Filen hittades inte", "Den kan ha flyttats eller tagits bort", "ERR_FILE_NOT_FOUND".

64

Två killar och en tjej står i ett rum och alla ser ner i sina mobiltelefoner.

66

Åtta datorer i en ring runt ordet VIRUS. Från VIRUS går kablar till alla datorer.

66

En jordglob med en textremsa som har texten: <http://www>.

67

En kvinna sitter i en soffa med en dator i knät. Hon håller i ett betalkort.

69

En kvinnlig staty med en balansvåg i ena handen och ett svärd i den andra. (Fru Justitia)

70

Svartvitt porträtt av en man (Voltaire) med långt lockigt hår. Han är klädd i skjorta med krås och en kort kavaj.

71

Ljusblå bakgrund och FN:s emblem i vitt. Emblemet utgörs av en världskarta omgiven av olivkvistar. Framför emblemet finns en vit duva.

71

En bronsskulptur som föreställer en revolver där en del av pipan är formad till en knut.

73

En röd och vit roddbåt med åror och rep ligger vid en strandkant.

75

Två små barn går på en stig. De har mössa, jacka, byxor och stövlar. Det ena barnet har en pinne i handen.

76

En pojke med mörkt hår, glasögon, ljusa kläder och en vit hätta på huvudet. Pojken sitter på golvet och målar med pensel och färg på en pappskiva.

78

En man sitter och styr en enkel båt med en paddel i ett kristallklart vatten. I bakgrunden finns träd och buskar.

79

Några glada barn gör tummen upp.

80

Texten Amnesty International och deras logotyp som är ett tänt ljus med en taggtråd runt.

81

En stor skara människor på ett torg.

81

En tjej sitter på gräset framför en blommande rabatt. Hon har ljust långt hår, blå tröja och vita shorts.

81

Blågul bakgrund med texten 5i12. Ovanför texten bildar en klockas visare tiden fem i tolv.

82

Svartvitt foto. En mörkhyad kvinna sitter på bussen framför en ljushyad man.

83

En mörkhårig kvinna med sjal runt huvudet och axlarna står vid en talarstol och talar i en mikrofon.

83

En man med en bok i händerna står bredvid en tjej som sitter vid en dator.

84

En man och en kvinna sitter bredvid varandra med var sin mikrofon. Mannen talar i mikrofonen. De ler.

86

En mörkhyad pojke sitter vid en stor grop med stenar i. En spade ligger på marken ovanför gropen och några kassar står i gropen.

87

En världskarta av Maplecroft (www.maplecroft.com) visar var kränkningar av de mänskliga rättigheterna förekommer och i vilken klass (fyra klasser). Några av länderna listas nedan.

Mycket hög: Ryssland, Kina, Indien, Saudiarabien, Syrien, Libyen, Egypten, Kongo, Etiopien, Somalia, Mexiko, Colombia

Hög: Kazakstan, Mongoliet, Thailand, Indonesien, Turkiet, Algeriet, Nigeria, Sydafrika, Brasilien, Kuba, Haiti

Medel: Japan, Namibia, Botswana, Spanien, Italien, Polen, Rumänien, Argentina, USA

Låg: Australien, Kanada, Frankrike, Tyskland, Storbritannien, Sverige, Norge, Finland

88

En söksida på internet med namn "Baidu". Resten av sidans text är skriven med kinesiska tecken.

88

En mörkhyad man med turban står intill en ung mörkhyad kvinna som bär sjal runt huvudet.

89

Ett enkelt rum med säng, vedspis, matbord och en matta på golvet. Två barn finns i rummet. Ett av barnen har en katt i famnen.

90

Två vietnamesiska kvinnor i en båt vid en strandkant. Den ena stående kvinnan sträcker ut sin hand mot den andra sittande kvinnan.

90

På ett fat ligger en påse med bananer. På påsen finns bl.a. texten "Fairtrade" och "Ekologiska bananer".

91

En strandkant som är täckt av någon slags mörk sörja/smuts. Några plåtdelar ligger under sörjan.

92

En ren med horn och brun och vit päls går i ett fjällområde.

93

En stor byggnad som består av flera cylinderformade huskroppar.

94

En kvinna med mörka glasögon sitter i gräset med en vit käpp i knät. Intill henne står en hund.

94

En rulltrappa mellan två våningsplan.

96

Samernas flagga består av fyra olika stora lodräta fält och en ring på mitten. Fälten är från vänster till höger: röd, grön, gul och blå. Ringen är delad och är blå till vänster och röd till höger.

96

Tornedalsflaggan består av tre lika stora vågräta fält. Uppifrån och ned: gul, vit och blå.

96

Davidstjärnan är en blå sexuddig stjärna formad av två trianglar.

96

Sverigefinska flaggan består av ett blått kors med gula kanter mot en vit bakgrund.

96

Romernas flagga består av två lika stora vågräta fält. Uppifrån och ned: blå och grön. Mitt på flaggan finns ett rött hjul.

98

Två kvinnor med ett plakat. På plakatet finns texten "Mina barn är INTE kriminella".

99

En Sverigekarta som visar Förvaltningsområden för Samer, Tornedalingar och Sverigefinnar.

- Samer: Jokkmokk, Arjeplog, Arvidsjaur, Storuman, Malå, Lycksele, Vilhelmina, Dorotea, Åsele, Strömsund, Krokomb, Östersund, Åre, Berg, Härjedalen, Älvdalen
- Sverigefinnar: Skellefteå, Örnsköldsvik, Söderhamn, Sandviken, Gävle, Hofors, Älvkarleby, Tierp, Östhammar, Uppsala, Enköping, Håbo, Borlänge, Ludvika, Smedjebacken, Fagersta, Skinnskatteberg, Surahammar, Västerås, Hallstahammar, Köping, Eskilstuna, Hällefors, Lindesberg, Karlskoga, Örebro, Degerfors, Trosa, Oxelösund, Finspång, Motala, Norrköping, Mariestad, Skövde, Uddevalla, Trollhättan, Göteborg, Borås, Gislaved, Malmö, Trelleborg
- Samer och Sverigefinnar: Umeå
- Samer, Tornedalingar och Sverigefinnar: Kiruna, Gällivare, Luleå
- Tornedalingar och Sverigefinnar: Pajala, Övertorneå, Kalix, Haparanda

100

I en sal sitter några kvinnor och män med samiska dräkter. Vid en talarstol står en man och pratar i mikrofon.

102

En folksamling på ett torg med några resta tält. Mitt på torget finns en fontän som några barn leker runt.

104

Ett klassrum där en kille står framme vid tavlan och en tjej med en dator sitter bredvid honom vid ett bord. Några elever sitter vända mot tavlan.

105

Två personer med kostym (endast händerna syns) tar varandra i hand. Den ena lämnar diskret över några sedlar.

105

En Europakarta över korruption i Europa. En skala från 0-100 visar Hög korruption 0 (rött) till Låg korruption 100 (grönt).

Hög korruption (20-40) finns bl.a. i Ryssland, Vitryssland och Ukraina.

Medelhög korruption (40-60) finns bl.a. i Spanien, Italien, Rumänien och Turkiet.

Låg korruption (80-100) finns bl.a. i Sverige, Norge, Finland, Storbritannien, Danmark och Tyskland.

107

En gris ligger ner på marken. Den är smutsig, blodig och vanskött.

110

En bil kör på en vinterväg. På sidan av vägen sitter en fartkamera. Strax före kameran sitter en skylt med hastighetsbegränsning 90.

111

En bil står på en parkering. Förarsidans ruta är inslagen.

112

Imammoskén. Byggnad med en mosaikklädd portal på mitten. På båda sidor om portalen sitter uppförstorade porträtt, till vänster Ayatollah Khomeini och till höger Ayatolla Khamenei.

113

Några män och kvinnor sitter runt ett bord. Några har datorer, anteckningsblock och pennor framför sig.

114

En man med luvtröja riktar en pistol mot någon och sträcker fram den andra handen som en gest att få något.

114

Schematisk bild med rubriken "Från brott till straff - en sammanfattning".

Brott - Gripen/anhållen/häktad - Bevis/vitten - Åklagare väcker åtal - Domstol avgör om åklagaren har rätt - Straff eller Frikänd.

115

Schematisk bild med rubriken "I tingsrätten". Modellen visar fyra grupper:

1. 3-5 nämndemän, ordförande/domare, sekreterare
2. den tilltalade, försvarsadvokat
3. åklagare, målsägare, advokat
4. vittne

115

Utsidan av ett fängelse. Stängsel med taggtråd och en stor, hög metallgrind.

116

Fyra killar med mörk kostym och studentmössa står och kissar vid en byggnad.

117

En man och en kvinna håller ett litet barn emellan sig och pussar barnets kinder så att kinderna trycks ihop.

118

En ordförandeklubba i trä ligger på ett skrivbord. Under klubban ligger en tunn skiva/underlag i trä som klubban slås mot.

119

En trappa med rubriken "Brottstrappan". Vid några av trappstegen står det (nerifrån och upp): Skolk - Snatteri - Grövre brott - Yrkeskriminalitet - Fängelse.

120

En kvinna ligger på rygg på ett vardagsrumsgolv. En man står böjd över henne.

123

En världskarta med genomskinlig svensk flagga över.

124

En man har beställt en bakelse och håller i en plånbok. En tjej står bakom en disk.

125

En tjej och en kille ligger i gräset med var sin mobiltelefon.

125

Ett cirkeldiagram med rubriken "Hushållens konsumtion" delad i sju delar:

- Bostad (inkl. möbler) 33 %
- Livsmedel (inkl. alkohol och tobak) 17 %
- Fritid, kläder och skor 16 %
- Försäkringar, vård m.m. 13 %
- Resor 12 %
- Hotell- och restaurangbesök 6 %
- Telefon och internet 3 %

127

En Sverigekarta och rubriken "Sveriges samhällsekonomi". Sverigekartan är delad i två delar:

1. Privatekonomi och företagens ekonomi 82 %
2. Offentlig ekonomi 18 %

128

En äldre man i kostym och hatt sitter i en rullstol och vinkar med en käpp.

130

En pengasäck med texten "kr" och rubriken "Statens budget". Statens budget är fördelad på "Statens inkomster" och "Statens utgifter".

Statens inkomster: Inkomstskatt, Moms, Tullar, Punktskatter och Bidrag från EU.

Statens utgifter: Utbildning, Försvar och polis, Socialförsäkringar, Bidrag till kommuner och landsting och Avgift till EU.

131

Inuti en banklokal står några personer på olika platser vid en disk och pratar med bankpersonal.

131

Schematisk bild med rubriken "Spara och låna i bank". Modellen visar två steg:

1. Privatperson/företag sparar på banken och får sparränta.
2. Banken lånar ut till privatperson/företag och får låneränta.

132

En tryckpress som trycker sedlar, här 200-kronorssedlar.

132

En kvinna står utanför en affär med kassar på armarna. Hon läser på ett långt kvitto, ser förvånad ut och gapar stort.

133

En husvagn med förtält står uppställt i regnet.

133

Ett linjediagram med rubriken "Priset på en vara eller tjänst på en fri marknad".

Diagrammet visar:

Efterfrågekurvan - När efterfrågan minskar sjunker priset.

Utbudskurvan - Ju mer konsumenterna är villiga att betala, desto mer producerar företagen.

Jämviktspris - Där efterfrågan och utbud möts uppstår ett jämviktspris.

137

Två schematiska bilder visar steg för steg i en "Nedgångsspiral" och en "Uppgångsspiral".

1. Nedgångsspiral: De lokala företagen tappar marknadsandelar, Företag måste stängas, Arbetstillfällena försvinner, Människor flyttar iväg, Mindre kapital omsätts i regionen, Nedgång i den lokala ekonomin, Inga nya investeringar
2. Uppgångsspiral: Statligt stöd delas ut till företagande, Företag etableras, Arbetstillfällena skapas, Människor flyttar in, Mer kapital omsätts i regionen, Uppgång i den lokala ekonomin, Nya investeringar

137

En man sitter vid ett bord och tittar på en datorskärm. En kvinna står bredvid honom och pekar på skärmen.

140

Två stora fraktfartyg fullastade med containrar.

141

En världskarta med rubriken "BNP per capita" visar BNP i US dollar fördelade i fyra områdesklasser.

I klassen 0-999 finns bl.a. länderna Mali, Niger, Tchad, Etiopien, Somalia, Tanzania, Irak, Yemen och Afghanistan.

I klassen 1000-4999 finns bl.a. länderna Algeriet, Libyen, Egypten, Sudan, Demokratiska republiken Kongo, Angola, Namibia, Bolivia, Paraguay, Indien, Pakistan, Mongoliet, Thailand, Laos, Malaysia, Ukraina.

I klassen 5000-19999 finns bl.a. länderna Sydafrika, Botswana, Brasilien, Argentina, Mexiko, Ryssland, Kazakstan, Kina, Iran, Turkiet, Vitryssland, Polen, Rumänien.

I klassen 20000- finns bl.a. länderna Kanada, USA, Australien, Saudiarabien, Spanien, Frankrike, Italien, Tyskland, Storbritannien, Norge, Sverige, Finland.

142

Ett exempel visar en vara med tullavgift.

Varan kostar 10 kr + Tullavgift 2 kr = Varan kostar 12 kr.

142

En hinderbana. En kille hoppar och en kille springer ur ett slags dike med vatten. Några personer finns i bakgrunden.

143

På en tegelvägg sitter en stor reklamaffisch. På affischen finns H&M:s logga och en kvinna poserar i en stickad pullover och tights. Intill pullovern står det "Pullover 14,95". Bredvid affischen finns en skylt med texten "Alexanderplatz".

144

En gammal bild på några kor som går och betar i en inhägnad hage. En kvinna med blus och lång kjol går bland korna. I bakgrunden syns en stor ladugård.

145

En skylt med text, en svensk flagga, en p-skylt och en buss. Texten lyder:

Sonntags 12 bis 17 Uhr
auch Geöffnet Februar-November
familia
Einfahrt
Hjärtig Välkommna
Mina Gäster
Sverige Shoppinggrunda

148

Schematisk bild med rubriken "Utbildningsvägar" som börjar med "Grundskola" och går vidare till "Gymnasieutbildning" eller "Kommunal vuxenutbildning".

Från Gymnasieutbildning går steget till "Universitet/Högskola" och vidare till "Forskarutbildning".

Från "Kommunal vuxenutbildning" går steget till "Yrkehögskola" eller "Folkhögskola" och sedan kan man läsa vidare till "Universitet/Högskola" och sist "Forskarutbildning".

"Fortbildning i företag eller offentlig förvaltning" finns utanför modellen.

149

En kvinna sitter vid ett skrivbord med en dator framför sig. Hon ler mot kameran.

150

Schematisk bild visar att "Arbetstagare" gör "Arbete" till "Arbetsgivare" och "Arbetsgivare" betalar "Lön" till "Arbetstagare".

150

Schematisk bild med rubriken "Arbetsmarknadens uppdelning" och en Sverigekarta i bakgrunden.

"Befolkningen i Sverige" uppdelas i två delar: a) Ej arbetskraft - Yngre än 15 år och äldre än 74 år och b) Arbetsför ålder - 15–74 år.

"Arbetsför ålder - 15–74 år" delas sedan i två delar: a) Arbetskraft och b) Ej arbetskraft - (pensionärer, långtidssjuka, studerande och hemarbetande).

"Arbetskraft" delas sedan i två delar: a) Sysselsatta och b) Arbetslösa.

"Sysselsatta" delas sist in i två delar a) I arbete och b) Frånvarande (föräldraledighet, semester, sjukdom eller andra skäl).

152

En man med overall och keps bygger upp en mur genom att stapla stenblock på varandra. Mannen böjer sig framåt med raka ben när han lägger dit stenblocken.

153

Tecknad bild på en man med hög svart hatt som sitter vid ett bord med ett papper framför sig. På papperet står det KRAV. På andra sidan av bordet finns fyra arbetare.

154

En tidslinje med rubriken "Genomsnittlig tid för olika aktiviteter - Alla veckodagar - 20-84 år". Tidslinjen visar tid fördelad mellan "Kvinnor 2010/11" och "Män 2010/11". Tiden är uppdelad i fyra delar som visar att: män har högre del "betalt arbete", kvinnor högre del "obetalt arbete", kvinnor högre del "personliga behov" och män högre del "fri tid".

155

En stor folksamling utanför en byggnad med entré. Vid sidan om entrén finns en avskild plats där det står fotografer och en man som sågar i en stock.

155

Två glada tjejer står intill varandra. En av tjejerna har lagt sin arm om den andra.

158

En stor gul villa. Det är vinter och snö och solen lyser.

160

En gruppbild på några ungdomar. I bakgrunden ser man vatten och en storstad.

161

En svartvit gammal bild på en mamma och tre barn. Ett av barnen sitter i en barnvagn.

162

Två glada tjejer i vita rockar sitter vid ett bord med anteckningar framför sig.

163

En stor folksamling runt Eiffeltornet. Många människor bär gula västar och några har plakat.

165

Bilkarosser på löpande band i en industrilokal där robotarmar monterar olika delar på bilkarosserna.

166

Ett fordon - minibuss - på en gata med höga hus.

167

På en bergstopp står statyer av en man och en pojke. Mannen håller pojken på axeln och pekar ut över ett bergigt landskap.

168

En betongmur med virad taggtråd överst. På väggen finns texten "Oppression".

169

Svartvitt porträtt av en man i profil. Mannen har långt hår och lockar.

170

Svartvitt porträtt av en man med kort vågigt hår.

171

Två statyer - en sittande och en stående man. Två barn sitter på varsitt knä på den sittande statyn.

172

Två lejon äter på ett kadaver.

172

Text på husvägg: SMASH FASCISM!

173

Två kostymklädda män. Den ena mannen har en mörk fez-liknande huvudbonad och många utmärkelser på bröstfickan. Den andra mannen har mustasch och bär en skärmössa och ett hakkors runt armen.

174

Moderaternas partisymbol är ett runt ljusblått fält med ett mörkblått M.

174

Kristdemokraternas partisymbol är en blå rektangel med ett vitt K ovanför ett vitt D.

175

Liberalernas partisymbol är ett ljusblått tjockt L.

175

Centerpartiets partisymbol är ett grönt fyrklöver.

176

Socialdemokraternas partisymbol är en röd ros.

176

Vänsterpartiets partisymbol är ett vitt V i en röd nejlika.

176

Rubrik: "Väljarnas uppfattning av partierna". Två staplar visar motsatta punkter och hur partierna uppfattas placerade: vänster, mitten och höger.

- Välfärd betalas via skatter - Välfärd ordnas med privata lösningar

Vänster: Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

Höger: Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna, Moderaterna

- Stort fokus på miljön - Mindre fokus på miljön

Vänster: Miljöpartiet, Vänsterpartiet

Mitten: Centerpartiet, Socialdemokraterna, Liberalerna, Kristdemokraterna

Höger: Moderaterna, Sverigedemokraterna

- Liberal syn på värderingar - Konservativ syn på värderingar

Vänster: Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Liberalerna

Mitten: Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna

Höger: Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna

177

Många människor som går i fackeltåg. En polisbil och flera poliser står vid sidan.

177

Sverigedemokraternas partisymbol är en blåsippan.

178

Feministiskt initiativs partisymbol är texten F! skrivet i rosa.

178

Fyra sälar.

178

Miljöpartiets partisymbolen är en gul maskros med en ovalformad ljusgrön bakgrund.

180

Riksdagshuset består av en stor rund byggnadsdel. Riksdagshuset ligger vid vattnet.

180

Utanför en stor böjd byggnad med många fönster finns flera EU-flaggor. Flaggan har en cirkel av tolv gula stjärnor på en blå botten.

181

Tecknad bild på en bil och en husvagn med rubriken "Sverige bilen". Från bilen och husvagnen går pilar till olika texter.

Regeringen: Kan föreslå vart bilen ska åka, men måste styra bilen dit riksdagen vill.

Riksdagen: Läser kartan och beslutar vart bilen ska åka.

Statschefen: Representerar alla i bilen och husvagnen, men bestämmer inget.

Samhällsekonomi: Drivmedlet för hela samhället.

Myndigheter: Motorn som hjälper till att föra fram bil och husvagn.

Lagar och regler: Kommunerna och landstingen måste göra det riksdagen beslutar, men får besluta om vissa saker.

Kommuner/Landsting: I husvagnen (kommun/landsting) fattas många beslut som rör människornas vardag.

Du och jag: Om folket vill får de byta kartläsare vart fjärde år. Statschefen bestämmer själv när han/hon ska sluta.

182

En man och en kvinna sitter vid ett bord och antecknar. Några personer står vid andra sidan av bordet. Längre bort finns avskilda valbås.

182

Figur med rubriken "Proportionellt val".

Tre partifärger är indelade i grupper med prickar: 36 röda, 36 gröna och 48 blå. Nedanför dessa grupper går en pil till 3 röda, 3 gröna och 4 blå prickar.

Texten lyder: Om t.ex. 30 % av folket röstar på det gröna partiet ska 30 % av riksdagsplatserna gå till det gröna partiet.

183

En stor sammanträdessal fylld med människor. De sitter i stolar med tillhörande bord som är placerade i en halvcirkel. Alla är vända mot en estrad där det sitter fler personer vid bord.

184

Fem olika regeringstyper som visas med text och cirkeldiagram.

1. Majoritetsregering: Enpartiregering, t.ex. Socialdemokraterna 1969–1970.
Diagrammet visar ca 60% rött.
2. Majoritetsregering: Regering med flera partier, t.ex. Alliansregeringen (M, C, Fp, Kd) 2006–2010.
Diagrammet visar ca 15% gult, 15% grönt, 15% lila och 10% blått.
3. Minoritetsregering: Enpartiregering utan majoritet, t.ex. den socialdemokratiska minoritetsregeringen 2002–2006 och de flesta andra socialdemokratiska regeringar.
Diagrammet visar ca 45% rött.
4. Minoritetsregering: Regering utan majoritet, t.ex. S och Mp 2014–2018 och 2019-.
Diagrammet visar ca 35% rött och 10% grönt.
5. Samlingsregering: Nästan alla partier medverkar under kris/krig, t.ex. under andra världskriget 1939–1945.
Diagrammet visar ca 45% rött, 15% lila, 15% grönt och 13% gult.

184

Två tal med ett streck emellan: till vänster 49% och till höger 51%.

185

Schematisk bild med rubriken "Från idé till genomförande".

1. Medborgarna: Behov och krav från samhället.
2. Utredning: Regeringen beslutar om en eventuell utredning.
3. Regeringen: Ett av regeringens elva departement kan lämna en proposition till riksdagen. Arbetsmarknadsdepartementet, Finansdepartementet, Försvarsdepartementet, Infrastrukturdepartementet, Justitiedepartementet, Kulturdepartementet, Miljödepartementet, Näringsdepartementet, Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet, Utrikesdepartementet

Eller

1. Medborgarna: Behov och krav från samhället.
2. Enskild Riksdagsledamot: En eller flera riksdagsledamöter kan lämna en motion till riksdagen.

4. Riksdagen: Förslaget kommer till riksdagen.
5. Utskott: Ett av riksdagens 15 utskott förbereder förslaget och lämna ett betänkande till riksdagen. Arbetsmarknadsutskottet, Civilutskottet, Finansutskottet, Försvarsutskottet, Justitieutskottet, Konstitutionsutskottet, Kulturutskottet, Miljö- och jordbruksutskottet, Näringsutskottet, Skatteutskottet, Socialförsäkringsutskottet, Socialutskottet, Trafikutskottet, Utbildningsutskottet, Utrikesutskottet
6. Riksdagen: Betänkandet debatteras och beslutas i kammaren.
Om ja: Uppdraget skickas till regeringen.
7. Regeringen: Regeringen verkställer riksdagens beslut med hjälp av regeringskansliet samt myndigheter och bolag.
Om nej: Förslaget lämnas utan åtgärd.

186

Schematisk bild med rubriken "Vårdvalet - från idé till lag och genomförande".

Regeringen

1. Under 2007 beslutade regeringen att starta arbetet med ett förslag om Vårdval.

Andra

2. För att förslaget skulle bli bra gav regeringen experter i uppgift att ta fram smarta lösningar. Experterna lämnade sitt material till regeringen.

Regeringen

3. Regeringen skrev ett lagförslag (proposition) och lämnade det till riksdagen i december 2008.

Riksdagen

4. Riksdagen tog emot förslaget och skickade det vidare till rätt utskott, i det här fallet till Socialutskottet.
5. Riksdagens alla partier diskuterade förslaget på sina möten och bestämde vad de tyckte om det.
6. Socialutskottets ledamöter (från olika partier) diskuterade lagförslaget. Majoriteten i utskottet bestämde vad utskottet skulle rekommendera till riksdagen.
7. Riksdagen, dvs. alla 349 ledamöter, samlades och röstade för eller emot lagförslaget i februari 2009. Regeringens förslag vann. Vårdvalet blev ny lag.

Regeringen

8. Regeringen fick i uppdrag av riksdagen att genomföra ett system med Vårdval från och med 2010.

Andra

9. Regeringen genomförde Vårdvalet med hjälp av Socialstyrelsen och de olika landstingen.

Riksdagen

10. Riksdagen kontrollerade att regeringen verkligen genomförde lagen. Riksdagens Riksrevision kontrollerade att regeringen använde pengarna på ett effektivt sätt.

187

En byggnad med många fönster. På byggnaden finns en skylt med texten "RIKSREVISIONEN".

188

Schematisk bild med rubriken "Den kommunalpolitiska maskinen" visar vägen mellan fyra olika grupper.

Grupper:

1. Kommunfullmäktige, KF

- representerar folket
- fattar alla stora beslut
- politikerna kan lägga egna förslag (motioner)

2. Kommunstyrelsen, KS

- politiker från de största partierna
- förbereder och lägger viktiga förslag till KF
- genomför KF:s beslut

3. Nämnderna

- politiker från alla partier
- hjälper KS med förslag
- hjälper KS att genomföra KF:s beslut
- tar egna beslut i "små" frågor

4. Kommunens invånare

- väljer representanter till KF
- tar emot kommunens service

Vägen:

4 (invånarna) väljer 1 (KF).

2 (KS) lägger förslag till 1 (KF) och får tillbaka ett beslut.

Beslutet går vidare till 3 (nämnderna) som genomför beslutet efter att ha hjälpt 2 (KS) med underlag.

4 (invånarna) tar emot service från 3 (nämnderna).

189

Ett tomt konferensrum med bord och stolar.

189

En schematisk bild med rubriken "Så här styrs Enköpings kommun".

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsen - Kommunstyrelsekontor
- Kommunala bolag (kommunen driver egna företag)
Enköpings kommuns moderbolag AB, (Enköpings kommunhus AB, Enköpings hyresbostäder, ENA Energi AB)
- Kommunala nämnder (med politiker) - Kommunala förvaltningar (med anställd personal)

Miljö och byggnadsnämnd - Miljö och stadsbyggnad

Teknisk nämnd - Teknikförvaltning

Nämnd för- och grundskola - Skolförvaltning

Utbildningsnämnd - Utbildningsförvaltning

Socialnämnd - Socialförvaltning

Vård och omsorgsnämnd - Vård- och omsorgsförvaltning

Kulturnämnd - Kulturförvaltning

Fritidsnämnd - Fritidsförvaltning

190

Schematisk bild med rubriken "EU:s lagstiftningsprocess".

1. EU-kommissionen ger förslag om en ny lag.
2. EU-parlamentet lämnar synpunkter eller beslutar tillsammans med ministerrådet.
3. Ministerrådet beslutar.
4. Medlemsstaterna genomför lagen.

190

Stort höghus. En infälld bild visar eurosymbolen som liknar ett litet e med två horisontella streck. Runt e:et finns tolv stjärnor.

191

Inifrån en stor rund tom sal med bänkar i flera nivåer som är riktade mot mitten. I mitten finns en talarstol.

194

En text i relief som lyder: BERLINER MAUER 1961-1989.

196

I ett rum står en person bakom ett valbås. Valbåset döljer personen från midjan och uppåt. Intill personen står ett litet barn.

197

En världskarta med rubriken "Demokratier och Diktaturer" visar tre olika områdesindelningar: Demokratier, Demokratier med anmärkningar och Diktaturer. Nedan listas några av länderna.

Demokratier: Kanada, USA, Grönland, Australien, Japan, Sverige, Norge, Finland, Danmark, Storbritannien, Spanien, Tyskland

Demokratier med anmärkningar: Ryssland, Indien, Indonesien, Turkiet, Frankrike, Italien, Ukraina, Rumänien, Kenya, Tanzania, Sydafrika, Namibia, nästan alla länder i Sydamerika, Mexiko

Diktaturer: Polen, Kina, Vietnam, Kazakstan, Afghanistan, Pakistan, Iran, Saudiarabien, större delen av Afrika, Kuba

198

Schematisk bild med rubriken "Enhetsstater (enkammersystem)" visar att folket har val till parlament och parlamenten beslutar åt folket.

198

Schematisk bild med rubriken "Federala stater (tvåkamarsystem)".

Folket har val till Delstatsparlament och Delstatsparlamenten beslutar åt folket.

Delstatsparlamenten eller folket väljer representanter till Parlament (första kammaren).

Folket har val till Parlament (andra kammaren).

Parlament (andra kammaren) och Parlament (första kammaren) tar beslut åt folket.

199

Schematisk bild med rubriken "Maktindelning i USA". Modellen består av tre rutor med text som är placerade i en triangel med dubbelriktade pilar emellan.

Rutorna har texten:

1. Presidenten (styrande makt). Utser regering. Kan stoppa lagar som kongressen beslutar.
2. Kongressen (lagstiftande makt). 2/3 av rösterna i senaten respektive i representanthuset kan upphäva presidentens stopp för ett lagförslag.
3. Högsta domstolen (dömande makt). Kan stoppa lagförslag som bryter mot författningen.

199

Den amerikanska flaggan och Kapitolium (USA:s parlamentsbyggnad med sin stora vita kupol) i bakgrunden.

202

Några modellhus är placerade i en ring runt ett runt monument. Vägar är ritade från de olika modellhusen till en väg som går runt monumentet.

203

Fyra kvinnor. Tre av dem bär svarta kläder och svart slöja. En av kvinnorna är blond och har en vit sjal runt huvudet.

204

En man med stråhatt sitter på en träpall utanför ett stängsel/inhägnad. Han har en armbågen mot knät och vilar huvudet mot handen.

204

En stor tom sal med stolar. Några är placerade i halvcirkel bakom bord.

205

FN-flaggan. Flaggan har en ljusblå bakgrund med FN:s emblem i vitt. Emblemet består av en världskarta omgiven av olivkvistar.

206

En mindre motorbåt med några FN-soldater har lagt till vid en större båt ute på öppet vatten. Den större båten har flera människor ombord.

207

Utanför en byggnad finns en stor affisch med texten: INKIKO GACACA, Ukuri Ubutabera Ubwiyunge. På affischen sitter tre personer på knä och runt dem sitter många och höjer sina armar i luften.

208

Ett stort fält med torr och vissnen majs på en mager jord.

210

En del av jorden sedd från rymden. Ljus lyser upp horisonten på jordklotet.

211

Två män i mörka kostymer sitter vid ett bord och skriver på en sida i ett häfte.

211

En stor folkmassa vid en stadspart vid Berlins tullmur.

213

Listan innehåller: land årtal euro

- Frankrike 1953 euro
- Tyskland 1953 euro
- Belgien 1953 euro
- Luxemburg 1953 euro
- Nederländerna 1953 euro
- Italien 1953 euro
- Danmark 1973 -
- Irland 1973 euro
- Storbritannien 1973 -
- Grekland 1981 euro
- Spanien 1986 euro
- Portugal 1986 euro
- Sverige 1995 -
- Finland 1995 euro
- Österrike 1995 euro
- Cypern 2004 euro
- Estland 2004 euro
- Lettland 2004 euro
- Litauen 2004 -
- Malta 2004 euro
- Polen 2004 -
- Slovakien 2004 euro
- Slovenien 2004 euro
- Tjeckien 2004 -
- Ungern 2004 -

Bulgarien 2007 -

Rumänien 2007 -

Kroatien 2013 -

213

Folksamling på en gata, utanför en byggnad. Några bär plakat och några har Storbritanniens flagga. Text på några plakat lyder: Save Brexit, No deal No problem.

214

En karta över Europa med rubriken "EU våren 2019". Kartan visar tre olika områdesindelningar: Medlemmar år 2003, Nya medlemsstater åren 2004-2013 och Kandidatländer.

Medlemmar år 2003: Sverige, Finland, Danmark, Storbritannien, Irland, Portugal, Spanien, Frankrike, Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Tyskland, Italien, Österrike, Grekland

Nya medlemsstater åren 2004-2013: Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckien, Slovakien, Slovenien, Kroatien, Ungern, Rumänien, Bulgarien, Cypern, Malta

Kandidatländer: Serbien, Nordmakedonien, Albanien, Montenegro, Turkiet

215

Tre kartdelar som ligger i en cirkel med dubbelriktade pilar emellan. Delarna föreställer EU (färgad som EU:s flagga), USA (färgad som USA:s flagga) och Kina (färgad som Kinas flagga.)

215

Tecknad bild av en rund platta färgad som Greklands flagga. En spargris (med EU:s symbol) gapar stort och är halvvägs ner i ett hål i mitten av plattan.

216

En grön fyrklöver vid sidan av fyra ord: Varor, Tjänster, Kapital och Människor.

216

En ljushyad man sitter på marken tillsammans med några mörkhyade män. Runt dem står många och tittar på.

217

Två poliser, en man och en kvinna, står vid en husbil. Bakom husbilen finns en avspärning och en rund skylt med texten "Halt Grenzkontrolle".

217

En EU-flagga sitter utanför en fönsterglugg i en murad stenvägg.

218

En stor portal med pelare utanför en byggnad. På ena sidan om öppningen i portalen sitter EU:s flagga och på den andra sitter Ukrainas flagga.

218

Tecknad bild på en brun björn som sitter och spelar på en balalajka (stränginstrument). Bakom björnen finns granar och ovanför granarna sticker det upp höga master.

219

Ett runt blått fält med taggig kant. 12 gula stjärnor sitter fördelade längs innerkanten. I mitten finns en rund svensk flagga.

219

En leende kille med glasögon. När han ler ser man snuset på tänderna.

220

En karta över Norden med rubriken "Norden och Östersjöområdet". Kartan visar länder och huvudstäder:

Island - Reykjavik

Norge - Oslo

Sverige - Stockholm

Finland - Helsingfors

Danmark - Köpenhamn

Ryska Federationen - St. Petersburg

Estland - Tallinn

Lettland - Riga

Litauen - Vilnius

Vitryssland/Belarus - Minsk

Polen - Warszawa

Tyskland - Berlin

221

En hund med nithalsband sitter utanför en byggnad. På väggen finns en stor målning som har texten "Nej till EF-Unionen, Ja till Norden". I ena hörnet finns den danska flaggan. På målningen finns många människor i olika situationer och med olika hudfärg.

224

På en svart tavla står det PROTEST skrivet med vit krita. En knuten näve finns under texten.

225

Schematisk bild med rubriken "Att påverka politiken i Sverige" visar tre olika vägar:

Sveriges befolkning - Val vart femte år - EU-parlamentet.

Sveriges befolkning - Val vart fjärde år - Kommun, Landsting, Riksdag/Regering - EU-kommissionen, Ministerrådet.

Sveriges befolkning - Påverkan via massmedia, företag, föreningar eller privatpersoner - Kommun, Landsting, Riksdag/Regering - EU-kommissionen, Ministerrådet.

225

Schematisk bild. Överst finns texten "Demokrati" som fördelar sig på tre delar:

"Samtalsdemokrati" - Att föra en offentlig debatt, t.ex. i tidningar och på internet. Allas åsikter ska få komma fram.

"Valdemokrati" - EU-val, Riksdagsval, Landstingsval, Kommunalval

"Deltagardemokrati" - Möjlighet att aktivt påverka politiska beslut, t.ex. politiska frågor, ekonomiska frågor och frågor som berör undervisning (elevdemokrati).

226

En tjej i vita byxor och vit skjorta står i ett rum vid en vagn med sjukvårdsartiklar på.

227

En tjej i blå shorts och gult linne hoppar (med ryggen vänd nedåt) över ribban i höjdhopp. Hon har målat sina naglar i olika färger.

228

Ett svartvitt foto på en grupp människor som går med plakat. Texten på plakaten lyder "Köp ej Sydafrikanska varor" och "Frihet åt Sydafrika".